

ПРЕМИЕРА

ПУХЕНИЯТ

реж. Явор Гърдев
Драматичен Театър
"Стоян Бъчваров" - Варна
НЕПОСИЛНАТА ЛЕКОТА
НА СЪЩЕСТВУВАНЕТО

Явор Гърдев, режисьор

Творчеството на МакДона се обитава от маргинали, хора, които трудно се вписват в разбирането ни за нормално общуване. Възможно ли е да се определи "Пухеният" като пиеса, в която крайността е изведена до максимум?

В едно свое изявление авторът твърди, че за да се отпусне изцяло той е трябвало да отдалечи нещата от себе си, да ги махне от Острова. Тук действието не се случва нито в Ирландия, нито в Англия, а на някакво екзотично и утопично място, където оптимално се разгръщат маргинализма и тоталната самотност на съвременния човек. МакДона се занимава с хора, чието общуване е привидно, които нямат възможност за истинско проникване в другия. Но това, което

съвсем различни, противоположни на това, което виждаме.

Въпреки агресията и насилието, в представлението ви има и много любов.

Агресията е нещо, което човек не може да контролира. Психологическите изследвания показват, че това, което кара човек да озверява, не зависи от степента на неговата култура. Човек все още не се познава и гледа с голям страх на себе си. Може да убиеш и от чисто хуманни побуди, както е и в пиесата. И това е непреодолимо противоречие. Всеки от героите притежава симпатична слабост, която подсказва, че той не е злярът, който изглежда. Детектив Туполски според мен е страшно уязвим, чувствителен човек, изкушен от изкуството, но професионално е сведен до формат, който го кара да употребява друга част от себе си.

Все още ли е в сила теорията, че кошмарите от детството предопределят настоящето ни?

Това е другият въпрос на пиесата. Както казва Туполски: "Омръзна ми от кандидати да оправдават лайняното си поведение като възрастни с проблемното си детство". Фройд е иронизиран тук, но въпреки това неговата теза дебне. Твърдението му все още е в сила - задържането на сексуалността поражда неврози, а отприщването ѝ

предизвиква упадък на културата. Единственото решение е балансът. Не може да се отрече съществуването на зависимост между детството и настоящето, но все пак не трябва да я преекспонираме, защото ние сме разумни същества, узряваме. Интересно е до каква степен могат да се ограничават нашите импулси. Преработеният психически материал е коварен, защото никога не знаеш кога ще те изненада натрупаното от тази преработка.

С какво сценографското решение на Никола Тороманов ви помогна, за да изведете в пълната концепцията си?

Опитваме се да направим пространство, което да създаде усещането за реално. Има такива места за публична екзекуция в Щатите. Публиката на екзекуциите е разположена от три страни, докато тече екзекуцията. В нашето представление публиката наблюдава от четири страни. За мен най-важна е перспективата - на тези обстоятелства да се гледа от вътрешна и външна линия. Наблюдава се в свършено нетеатрална перспектива. Това представление се различава много от "Живот по 3", в което публиката отново гледа през стъкло. Но в него

има театрален ракурс. От едната страна са зрителите, от другата актьорите. Те все още стоят в театралната конвенция. В "Пухеният" имаме триизмерно гледане, актьорите изаят в тотално естествена среда - не се съобразяват дали са с гръб към публиката, наблюдавани като животни в зоопарк. Към спектакъла има различни ракурси, които сменят визуалната перспектива, но не нарушават автономността на представлението.

Какво според Вас би породило специфичният изказ в разказите на Катурян?

Има много писатели и художници, които творят в този жанр. Този жанр не е разработен в България за разлика от англо-саксонската култура. У нас тези истории звучат странно, като приказки на Братя Грим, но доста преувеличени, в които страхът и кошмарът са на преден план. Този писател е реалистично лице, а не екзотично същество. Всички, всъщност, са съвсем обикновени герои, те не са ненормални, но поставени в такава среда, започват да реагират екстремно.

"Пухеният" ми подейства като филма "Необратимо" - лично за мен в този филм има и много позитивна енергия. Възможно ли е да се направи подобна съпоставка?

Това е добър пример, съгласен съм с вас, че има нещо общо и това е усещането за лекотата, с която може да настъпи смъртта. Обикновено трагическото събитие в драматургията се подготвя дълго. Докато тук убийството сякаш става между две реплики и по хрумване. Катурян е убит не защото е виновен, а заради някаква малка дреболия, която не е причина за неговата смърт. Но един друг човек, в своята слабост, е засегнат от тази причина и затова извършва убийство. Убийството става между другото и драматически е неподготвено. В "Необратимо" героинята мина случайно през един подлез и случайно среща един човек и всичко приключи. Изведнъж светът спря. При МакДона присъства усетът за съдбата, но не като страшна и неумолима, а като нелеп детайл. Проблемът на съществуването не се състои в тежестта, а в непосилната му лекота. Понякога непосилната лекота може да произведе много по-силен трагически ефект.

Въпросите зададе **Елица Матеева**

8, 9, 10 юни Сцена "Филиал". Камерна сцена

истински го интересува са пробивите на тези хора. В тези пробиви те се оказват и много близки и много далечни. Пиесата третира жесток проблем на съвременността - проблемът на виртуалното и иреалното. Как виртуалното влияе на реалното, дали изкуството отразява някаква действителност или я произвежда?

Тогава възниква проблемът за фикциите, в които живеем. Коя според Вас е по-силна, тази на изкуството или тази на реалността?

Това е белег на 21 век. Нещата се случват с ускорена интензивност. Английската критика например оценява като слабост на пиесата, че темата в този текст е шеговито интерпретирана и не е достатъчно задълбочено изследвана, а нещата от живота, които ни се случват, директно контрират този възглед. При МакДона по принцип има ирония към жанра, той дори се самоиронизира, защото натрупва биографични обстоятелства до непоносимост. Той пише като своя герой от пиесата Катурян, като човек, който слага прекалено много обрати за добрия вкус. Човек, който докарва как нещата, които ни изглеждат по един начин, са всъщност

ЗА ФЕСТИВАЛА

Владислав Паз,
директор на Държавен академичен
театър "Ленсовеи",
Санкт-Петербург

Видях два много ярки и различни в същината си спектакъла - "Марат/Сад" и "Големанов". "Марат/Сад" е много талантливо направен. Хареса ми идеята Марат да се изпълнява от актриса. Избраните текстове съответстват на нашата постреволюционна епоха. Видях блестяща актьорска работа. Много ми допадна вашият актьор Михаил Мутафов, изпълняващ ролята на Маркиз дьо Сад. Той е силен, ярък и необичаен като присъствие. В "Големанов" ме впечатли изречата на Христо Мутафчиев в главната роля, неговата ярка енергия, широтата на изказа. Интересна е работата на режисьора върху тази традиционна и консервативна по форма пиеса, решена по един любопитен и нов начин.

Спектакълът "Dies Irae" е откритие на фестивала. Поразил ме начинът, по който тези актьори владеят тялото си, гласа си, поразил ме тяхната музикалност.